

Broj: 01,02,03,03/11,04/6-05-1-2649/24

Sarajevo, 16.06.2025.

PRIMLJENO: 18-06-2025			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga

Izvještaj sa službenog putovanja

**Treći Parlamentarno – ekonomskom forumu PAM-a
za euromediteransku i zalivsku regiju**

Marakeš, Kraljevina Maroko, 23. i 24. maj 2025.

Predsjedavajuća Delegacije Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u Parlamentarnoj skupštini Mediterana (PAM) prof Dr. Rejhana Dervišević, zamjenik predsjedavajuće Delegacije Vlatko Glavaš i predsjedavajuća Zajedničke komisije za ekonomske reforme i razvoj PSBiH Ermina Salkičević – Dizdarević učestvovali su na Trećem Parlamentarno – ekonomskom forumu PAM-a za euromediteransku i zalivsku regiju, koji je održan 23. i 24. maja u Marrakeshu (Kraljevina Maroko).

U zajedničkoj organizaciji Doma vijećnika Parlamenta Kraljevine Maroko i Parlamentarne skupštine Mediterana, forum je predstavljao međunarodnu platformu za parlamentarce i partnerske institucije PAM-a s ciljem razmjene mišljenja i stavova sa ekonomskim i političkim liderima iz javnog i privatnog sektora, kao i sa akademskom zajednicom i predstavnicima civilnog društva o bitnim i aktuelnim ekonomskim i ekološkim pitanjima u euromediteranskom i zalivskom regionu PAM-a. Takođe, bio je fokusiran na niz ključnih ekonomskih izazova, uključujući i nedavna dešavanja na planu globalne trgovine, te pitanja energetike, sigurnosti hrane i vode.

Ovogodišnji Parlamentarno - ekonomski forum PAM-a posvećen je pitanjima koja se odnose na trend i utjecaj promjene tarifa, u svjetlu odnosa između globalnih ekonomija poput SAD, Evropske unije (EU) i Kine i utjecaja tih odnosa na zemlje članice mediteranske i zalivske regije. Posebno je naglašena neizvjesnost izražena u lancu nabavke, kao i trend neizvjesnosti sveprisutan u globalnim trgovinskim tokovima. Otvorene su teme o potrebi preispitivanja

pravila Svjetske trgovinske organizacije (WTO), što može biti posebno izazovno za Bosnu i Hercegovinu, obzirom na to da još uvijek nismo okončali pregovore za punopravno članstvo BiH u ovom važnom tijelu.

Istovremeno, nezaobilazna tema i ovog Foruma bili su Ciljevi održivog razvoja, bilo da je riječ o obnovljivim izvorima energije, tehnološkim transformacijama u naftnoj industriji, pitanjima stabilnosti snabdijevanja gasom, ali i o pitanjima u vezi sa osiguravanjem stabilnog snabdijevanja energijom uz posebnu pažnju posvećenu čistim tehnologijama i smanjenoj emisiji CO₂.

Ukazano je na činjenicu da se neke države članice, uključujući i našu zemlju, posebno suočavaju sa pitanjem regulacije tzv. velikih ložišta, transformaciji rudnika, ali i sa izazovima uvođenja CBAM takse, koja predstavlja dodatno opterećenje izvoznicima, uz potpunu svijest da u BiH set energetske zakona još uvijek nije u parlamentarnoj proceduri.

Tokom dvodnevnog foruma učesnici su diskutovali i o uticaju umjetne inteligencije na tržište rada i o regulatornim pitanjima, kao i o ulozi parlamenata u ovim oblastima. Fokus rasprave na Forumu u Marrakeshu bio je i na pitanjima digitalizacije i intenzivnog utjecaja vještačke inteligencije na ekonomske, ali i sigurnosne parametre poslovanja. Upozoreno je na to da su ova pitanja potpuno drugačije tretirana u EU u smislu pravne regulative, dok se u SAD, Indiji i Kini sada već naslućuje novi trend koji ide u pravcu deregulacije, posebno u oblasti vještačke inteligencije.

Jedan od važnijih zaključaka Foruma jeste da je multilateralizam duboko ugrožen na globalnom nivou i da su parlamenti važan kohezivni faktor, čime uloga PAM, kao i parlamenata država članica postaje sve značajnija.

U svom obraćanju učesnicima Foruma, predsjedavajuća Delegacije Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u PAM-u prof. Dr. Rejhana Dervišević istaknula je značaj međuparlamentarne i međudržavne saradnje i komunikacije zemalja članica PAM-a, koja može pomoći u izbjegavanju i rješavanju problema i sukoba, te izgradnji povjerenja i boljih odnosa u regionu.

„Širom svijeta vidimo da su zajednice podijeljene rastućim govorom mržnje, diskriminacijom, ekstremizmom i kršenjem ljudskih prava. Danas, više nego ikada, postajemo svjesni uloge i značaja interakcije između naroda i država“, rekla je prof. Dr.

Dervišević, te dodala da bi zdrav nivo ekonomske interakcije, predstavljao osnovu za stabilnost u euromediteranskom i zalivskom regionu.

Naglašavajući da bi ekonomsku saradnju u regionu nesumnjivo ojačali sveobuhvatni regionalni sporazumi i projekti, kao i usaglašene aktivnosti i finansijska podrška zemljama regiona, predsjedavajuća Delegacije podvukla je da su regionalna saradnja i integracija ključni za ublažavanje geopolitičke fragmentacije i stvaranje zajedničkog prosperiteta.

„Ciljana ulaganja u nerazvijene regije osiguravaju uravnotežen rast, smanjuju nejednakost i otključavaju neiskorišćeni ekonomski potencijal. Ulaganje u regionalni saobraćaj, digitalnu povezanost i energetske sisteme doprinosi jačanju veza regiona sa drugim tržištima, poslovima i uslugama“, poručila je prof Dr. Dervišević.

Upozorila je na činjenicu da se u današnjem svijetu i regionu civili suočavaju sa glađu, nestankom i smrću i kazala da naš položaj u društvu ili uloge koje imamo ne umanjuju našu odgovornost da povećamo šanse za uspostavljanje mira, pravde, sigurnosti i ekonomskog razvoja, te pozvala kolegice i kolege parlamentarce da daju maksimalan doprinos stvaranju uspješnih društava sa ekonomskom perspektivom.

Na marginama Parlamentarno – ekonomskog foruma, predsjedavajuća Delegacije Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u Parlamentarnoj skupštini Mediterana (PAM) prof. Dr. Rejhana Dervišević, zamjenik predsjedavajuće Delegacije Vlatko Glavaš i predsjedavajuća Zajedničke komisije za ekonomske reforme i razvoj PSBiH Ermina Salkičević – Dizdarević, održali su bilateralni sastanak sa delegacijom Sobraanja Republike Sjeverne Makedonije u PAM-u, koju je predvodio poslanik Sali Murati.

Tema sastanka bila je povezivanje zajedničkih vanjskopolitički ciljevi kao dvije prijateljske zemlje, prije svega puta ka punopravnom članstvu u Evropsku uniju. S tim u vezi, dogovoreno je proširivanje međuparlamentarne saradnje, te nastavak međusobne podrške na evropskom putu, posebno u okviru međunarodnih organizacija poput PAM-a, kao i u okviru svih regionalnih inicijativa.

Tokom razgovora zajednički je konstatirano da su odnosi dvije zemlje dobri i prijateljski, bez otvorenih pitanja, što otvara prostor za nastavak i jačanje političke i ekonomske saradnje Bosne i Hercegovine i Republike Sjeverne Makedonije.

Zasjedanju Parlamentarno – ekonomskom forumu PAM-a za euromediteransku i zalivsku regiju osim članova Delegacije Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarnoj skupštini Mediterana (PAM) – predsjedavajuće Delegacije prof. Dr Rejhane Dervišević i zamjenika predsjedavajuće Delegacije Vlatka Glavaša, te predsjedavajuće Zajedničke komisije za ekonomske reforme i razvoj Parlamentarne skupštine BiH Ermine Salkičević – Dizdarević, prisustvovali su i: sekretarka Delegacije Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarnoj skupštini Mediterana (PAM) Enida Mehmedovski, te zamjenica sekretarke Delegacije Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarnoj skupštini Mediterana (PAM) i prevodilac za engleski jezik Amila Kličić.

Izveštaj pripremila:

Enida Mehmedovski

Dostaviti:

- Kolegiju Predstavničkog doma PSBiH
- Kolegiju Doma naroda PSBiH
- Kolegiju Sekretarijata PSBiH
- Zajedničkoj komisiji za ekonomske reforme i razvoj PSBiH
- Zajedničkoj komisiji za evropske integracije PSBiH
- Komisiji za vanjske poslove Predstavničkog doma PSBiH
- Komisiji za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, saobraćaj i komunikacije Doma naroda PSBiH
- Sektoru za odnose s javnošću Sekretarijata PSBiH
- Sektoru za međunarodne odnose i protokol Sekretarijata PSBiH

Kopija: Ministarstvo vanjskih poslova BiH